

M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ-
ਬਿਨੈਕਾਰ

ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ,
ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪਟਿਆਲਾ -ਜਵਾਬਦੇਹ.
1969 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. 8

12 ਨਵੰਬਰ 1970 ਈ.

ਇੰਡੀਅਨ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI)— ਸੈਕਸ਼ਨ 23— ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ —ਪ੍ਰਮਾਣਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ— ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ—ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮਿਸ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਬੂਤ—ਅਰਥ ਦਾ—ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ—ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ—ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ—ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ—ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ੁੱਕੋ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸਬੂਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ।

ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ

(ਪਰਾ ੨)

ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਿਤੀ 22 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ 'ਬੀ' ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ) ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 66(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ 1964 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ 1961-62 ਦੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8777 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ : ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1956-57 : _____

"ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ 'ਬੀ' ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 30 ਅਗਸਤ, 1962, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1956-57 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ' ਤੇ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਣਦੱਸੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਜੋਂ - 13,955 ?

ਡੀਐੱਸ ਨੈਹਰਾ , ਇੱਕ ਡੀਵੇਕੇਟ , ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ।

ਡੀਐੱਨ ਅਵਸਥੀ , ਇੱਕ ਵਕੀਲ , ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਤੁਲੀ, ਜੇ.—ਮੁਲਾਂਕਣ-ਫਰਮ ਟਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਟਾਕ ਧਾਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਕ੍ਰੈਪਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕ੍ਰੈਪ ਆਇਰਨ ਵੀ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੈਸਰਜ਼, ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ। M/s ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ । ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਤੋਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ 'ਉਚੰਤੀ ਬਾਰੀ' ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। M/s ਦੀ ਉਚੰਤੀ ਬਾਰੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ:-

ਡੇਬ

ਰੁ. ਏ.ਪੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ

ਰੁ. ਏ.ਪੀ

**M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)**

1-11-	15,388 ਰੈ30	3-11-1955	19,3 00
9-11-	80 00	3-11-1955	2.0000
5-12-	40 00	23-11-1955	4.1310 9
6-12-	70 00	3-11-1955	3.00 00
9-12-	30 00	6-12-1955	11.1 00
10-12-	4.00 00	21-12-1955	579 50
12-12-	1.80 00		- - - - -
13-12-	2,03 30		40,215 9
	<hr/>		<hr/>
	25,424 ਰੈ60		

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 26,306' ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 40,261 ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁ. ਨੂੰ 25,424 ਡੈਬਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

M/s ਦੀ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿਖਾਏ। ਸਿਰਫ 1 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ 15,388। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਐਂਟਰੀਆਂ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. 13,955, ਰੁਪਏ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 40,261 ਅਤੇ ਰੁ. 26,306, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੱਸੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1956-57 ਲਈ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ: -

"M/s. ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦਾ ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਗਾਹਕ ਸੀ। ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਡੁਪਲੀ ਕੈਟ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਚਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ

ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਲਈ ਸੀ। 18,000 ਉਸ ਫਰਮ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ, ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਪ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। 3,100, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ (ਏ) ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਡੀ ਕਟੌਤੀ 'ਚੋਂ, (ਅ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਬੀ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਸੀ,' ਜਿਸਦਾ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੰਗ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ "ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ, ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕਵਾਂ ਅਦਾ, ਕਿ ਉਚੱਤੀ ਕਿਤਾਬ ਉਸ ਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਤੇ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਚੱਤੀ ਬੁੱਕ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਉਚੱਤੀ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਚੱਤੀ ਬੁੱਕ ਆਫ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਨੇ ਕੁੱਲ ਡੇਬਿਟ ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ 25,424 ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਨਕਦ ਐਡਵਾਂਸ ਲਈ 40,261। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿਖਾਈ। 31,156 ਤੋਂ M/s. ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ 40,261 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਸਤੂਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 6 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ 11.156 ਅਤੇ ਰੁ. 3 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜੀਆਈ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 19,388। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿਖਾਈ। 6 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ 9,927 ਅਤੇ ਰੁ. 3 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ 16,378, ਭਾਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 354 ਮਣ ਅਤੇ 584 ਮਣ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚੱਤੀ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਭਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚੱਤੀ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅੰਕੜੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਚੱਤੀ ਕਿਤਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਮਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ

**M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)**

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ. 40,261 ਉਚਾਤੀ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। 26,306 ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਤਰ. 13,955 ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੱਸੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਉਚਾਤੀ ਬੁੱਕ ਉਸਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ ਦੀ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਬਹੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚੇਚੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਪੂਰਵਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ, 1958 ਦੁਆਰਾ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਉਚਾਤੀ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮੂਲ ਉਚਾਤੀ ਬੁੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ 1 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਤੋਂ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਕਤ ਉਚਾਤੀ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਾਪੀ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਮਾਂਡ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਨੋ, 1955 ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਚਾਤੀ ਬੁੱਕ ਦੀ ਇਹ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਾਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਨਕਲ ਕਿਉਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਾਪੀ ਕਿਉਂ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਪਨੋ ਗੁੰਮ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਾਤੀ ਬਾਹੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਤੱਥ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੇ 10 ਮਾਰਚ, 1958 ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁੰ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਉਚਾਤੀ ਬਹੀ ਵਿਚਲੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਤਭੇਦ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਚਾਤੀ ਬਾਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ

ਸੱਚੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਅਸਲ ਉਚੰਤੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਗਾਇਬ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਬੰਧਤ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਾਪੀ, ਜੋ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਅਸਲ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਉਚੰਤੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਭਾਰ ਪਾਉਣਾ ¹ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਟੀ” ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੋੜ ਇਸ ਲਈ 13,955 ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 13 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋੜ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਟਾਏ ਗਏ 13,955 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ-ਫਰਮ ਨੇ ਫਿਰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜੇ :-

“ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 30 ਅਗਸਤ, 1962 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਦੇਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ 'ਬੀ' ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1956-57 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ। 13,955 ਅਣਡਿੱਠ ਬੰਦ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ?

(2) ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੋੜ। ਮੁਲਾਂਕਣ-ਫਰਮ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 13,955 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਅਸਲੀ ਉਚੰਤੀ ਬਹੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਕਲ ਕਿਸ ਨੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਨਕਲ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚੰਤੀ-ਬਹੀ ਕਿੱਥੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ, ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਤਹਿਤ ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ

M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:-

"ਮੈਂ SA ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਮੈਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਜ਼, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਨਾਮੀ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਫਰਮ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਫਰਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਈ ਸਟੀਲ ਰੀ-ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫਰਮ ਤੋਂ ਟਾਟਾ ਮਟੀਰੀਅਲ ਦੀ ਜਸਟੀ ਚਾਦਰ, ਸਰੀਆ ਅਤੇ ਪੱਟੀ ਆਦਿ ਖਰੀਦਦੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲਾਂ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਮਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ।

ਕਿਹਾ ਫਰਮ ਜ ਨਾ. ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਫਰਮ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ਜੋ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਫਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਉਚੰਤੀ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਉਚੰਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੇਚੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਚੰਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਚੰਤੀ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਲ 1955-56 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ। ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਹੀ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਸਾਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮੈਂ, ਅਕਸਰ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। 18,000 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 3,100 ਹੈ। ਉਚੰਤੀ ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਖਾਤਿਆਂ

ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਵਾਲ: ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਹਿ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਉਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ?
3,100 ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ?

!^

R. ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ! ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਰਮ ਖੁਦ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਫਰਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰ. ਕੀ ਉਹ ਉਚੰਤੀ ਪੁਸਤਕ ਅਜੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ?

ਆਰ. ਨੰ. ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।"

ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਨੇ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚਾਟੀ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਸ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਪੀ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਣਦੱਸੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਫਰਮ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 13,955 ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸਬੂਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ। ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। . ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ

**M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)**

ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਦ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਟਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਦੇ ਸਨ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. 13,955 ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ

ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ, ਇੰਦਰਾਜ਼ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਬਾਹੀ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫਰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਸਨੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਤੋਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। 3,100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 18,000 ਜੋ ਉਸ ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਚੱਤੀ ਬਾਹੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਮਾਈ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਫਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਤੱਥ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਹੋਰ-ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਾਹੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਉਸ ਬਾਹੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਬਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਸ. ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਬਹਿ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਤੋਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। 13,955 ਜੋ ਕਿ ਸੀ: ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਉਚੰਤੀ ਬਾਹੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਗੋਇਲ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰਸ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(3) ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 200 ਰੁਪਏ ਹੈ।

**M/s. Chiranji Lai Steel Rolling Mills, Patiala v. Hie Commissioner of
Income-tax, Punjab, Haryana, Jammu & Kashmir and Himachal
Pradesh, Patiala (Tuli, J.)**

ਬੀ ਐਸ. ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰੈਵਿਨਿਊ

ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਜੇ.ਜੇ.

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, -
ਬਿਨੈਕਾਰ।

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਖਾਲਸਾ ਨਿਰਭਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕੰਪਨੀ, (ਪੀ.), ਲਿਮਟਿਡ-
ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ, 1969 ਦਾ 28

17 ਨਵੰਬਰ 1970

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI)- ਧਾਰਾਵਾਂ 10(2) (v) ਅਤੇ 10(2) (xv)
- ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ -ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ
ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ
ਜ਼ਰੀਏ, -'ਪਟੀਸ਼ਨ' ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਐਡਵੋਕੇਟ—ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(2) (xv) ਦੇ
ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਰਚੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ— ਮੁਲਾਂਕਣ, ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ,
ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਟਰੋਲ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ— ਲਾਗਤ
ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਾਵ ਦਾ — • ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।